

Josep Pous i Pagès combaté la solitud i l'enyor de l'expatriat amb un llibre de prosas poètiques

Un dia d'hivern de 1939, en traspasar la frontera francesa, l'escriptor Josep Pous i Pagès (Figueres, 1873-Barcelona, 1952), es transforma, de protagonista de la reconstrucció cultural i política catalana, estretament relacionat amb l'elit del país, en vagabund expatriat. A més d'omplir un dietari i escriure les memòries, els sentiments profunds de solitud, enyor i angoixa existencial el faran buscar consol en la prosa poètica. I, influït per la lectura dels *Pensaments* de Pascal, redacta unes prosas literàries que les aplega sota el títol *De la pau i del combat*, gènere que havia tingut un cert pes poques dècades abans –és el gènere amb el qual s'estrena Josep Pla– i que llavors ja pot considerar-se anacrònic, circumstància que accentua el dramatisme del text.

El llibre també es publicarà a l'exili. Apareix a Mèxic, el 1948. Més de mig segle més tard, Adesiara ha considerat que el text és d'una "bellesa poètica realment admirable" i l'ha rescatat.

Si els *Dietaris* i les *Memòries de l'exili* de l'escriptor són un comentari, dia a dia, dels esdeveniments polítics i de la guerra, *De la pau i del combat*, indica M.

El narrador, novel·lista, autor teatral i periodista Josep Pous i Pagès, en un retrat de Ramon Casas.

Àngels Bosch en la introducció, s'aparta d'aquesta realitat tan condicionada per la seva intervenció en la creació i coordinació de les noves estructures polítiques de l'exili, i passa a un acostament idíl·lic de la natura, a la reflexió personal. L'escriptor, apassionat i romàntic, hi parla de

la soledat de l'exili, del cor de l'expatriat, sense caure en la simplicitat, gràcies a la contenció que domina els seus sentiments. "Fa un recorregut –escriu M. Àngels Bosch– per l'eventualitat de la condició humana fins a arribar a un món de símbols que superen la tràgica realitat de l'exili".

Escrit entre Avinyó –llegeix Pascal a la biblioteca–, Olhèrgas, una petita vila d'Alvèrnia, i París, el volum recull 52 prosas, redactades la major part entre el 1942 i el 1943, distribuïdes en quatre apartats que suggereixen les quatre estacions. Són prosas, diu la prologuista, que revelen l'angoixa vital del vagabund i van des de l'observació de la bellesa del paisatge, la música i la bonhomia de la gent, fins a les crispacions de la por, de les angúnies de la guerra que s'ha perdut i d'una altra, la Mundial, que ha començat.

Xavier Benguerel, company d'exili de Pous i Pagès, ja va dir, recorda l'estudiosa, que el dia de l'exiliat tenia un moment crític. Tot i mantenir-se ocupat, en caure la nit li venia la visió d'un tren que passava de llarg per una estació deserta, on només era ell.

LES NOTES DE VÍCTOR RIPOLL

■ Desapostrofació

A Osona, al segle XIX, la gent no deia pas "l'olor", sinó "**la olor**", segons estableix l'osonenca Fundació Jacint Verdaguer, a través de Verdaguer Edicions. Ho llegim en un poema de Verdaguer publicat el 1883 en una revista vigatana, reproduït al llibre *Maleïda*. Però la consulta a la revista ho desmenteix: hi llegim "l'olor".

■ Relliscada al carrer

El llibre *Barcelona de novel·la*, de Raül Montilla, coeditat entre els Serveis Editorials de l'Ajuntament de Barcelona i l'editorial Dièresis, assegura que "l'actual carrer de la Llibreteria es coneixia com a baixada de la Presó". El que es coneixia com la Davallada de la Presó era l'actual carrer de la **Baixada de Llibreteria**, no pas el de la Llibreteria.

■ Català o francès?

El *Diccionari de la literatura catalana* esmenta un únic títol (**Guyanes**) de Just Calveyrach, (Perpinyà, 1900-Engghien-les-Bains, França, 1990), poeta i assagista que escriu en català i francès, sense indicar que era en **francès**.

■ Inflada desinflada

Pompeu Fabra, com Moll, indicava que el verb *envanir*, tant l'usat en

transitiu ("el triomf l'ha envanit") com amb la forma *envanir-se* ("s'envaneix del més petit èxit"), podia ser substituït per "**inflar**". És a dir, que podíem dir "la vanitat infla l'home" i "s'inflà d'orgull". Però com va establir el DIEC1, i confirma el DIEC2, **ja no podem dir** "la vanitat infla l'home" perquè aquest sentit figurat del mot *inflar* ha quedat limitat a "envanir-se".